

ΝΕΥΡΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΉ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΣΘΕΝΗ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΉ ΑΝΑΠΗΡΙΑ & COVID-19, ΣΤΑ

ΠΛΑΪΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΝΕΥΡΟΓΝΩΣΤΙΚΉΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΓΑΡΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ PHD¹, ΘΩΜΑΪΔΟΥ ΕΥΑΝΘΪΑ PHD MD², & ΑΡΓΥΡΙΑΔΟΥ ΕΛΈΝΗ PHD MD²

kmegari@psy.auth.gr ¹ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΉΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΦΛΩΡΙΝΑ

² ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ

Περίληψη

Οι επιπτώσεις της λοίμωξης COVID-19 γενικότερα στο κεντρικό νευρικό σύστημα (ΚΝΣ) αλλά και ειδικότερα στις γνωστικές λειτουργίες των ασθενών, απασχολούν ολοένα και περισσότερο την ιατρική κοινότητα. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η ανάδειξη του σημαντικού ρόλου της νευροψυχολογικής εκτίμησης στην αποκατάσταση των γνωστικών λειτουργιών, όχι μόνο στον γενικό πληθυσμό, αλλά και σε ασθενείς με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) που ανάρρωσαν μετά από βαριά νόσηση από λοίμωξη COVID-19 και μακροχρόνια νοσηλεία σε μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ). Στην κατάσταση πλάνου αποκατάστασης των ασθενών με νοητική υστέρηση /ΑΜΕΑ, καθοριστικός είναι ο ρόλος της εκτίμησης των γνωστικών λειτουργιών, με εξερεύνηση δυνατών και αδύνατων σημείων και συνεκτίμηση του προνοσηρού, τρέχοντος και μελλοντικού τρόπου λειτουργίας του ασθενούς. Προτάσεις για αποτελεσματική διευκόλυνση της γνωστικής λειτουργικότητας, είναι οι επαλαμβανόμενες συνεδρίες νευρογνωστικής αποκατάστασης για βελτίωση των γνωστικών λειτουργιών, κάτι που θα διευκολύνει τη ζωή των ασθενών ΑΜΕΑ σε μεγάλο βαθμό.

Σκοπός: Οι επιπτώσεις της λοίμωξης COVID-19 γενικότερα στο κεντρικό νευρικό σύστημα (ΚΝΣ) αλλά και ειδικότερα στις γνωστικές λειτουργίες των ασθενών, απασχολούν ολοένα και περισσότερο την ιατρική κοινότητα. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η ανάδειξη του σημαντικού ρόλου της νευροψυχολογικής εκτίμησης στην αποκατάσταση των γνωστικών λειτουργιών, όχι μόνο στον γενικό πληθυσμό, αλλά και σε ασθενείς με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) που ανάρρωσαν μετά από βαριά νόσηση από λοίμωξη COVID-19 και μακροχρόνια νοσηλεία σε μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ). Στόχοι της παραπάνω προσέγγισης είναι η ακριβής εκτίμηση της γνωστικής, συναισθηματικής και διαπροσωπικής λειτουργίας των ασθενών, της ικανότητας εκτέλεσης καθημερινών δραστηριοτήτων αλλά και της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα αποκατάστασης.

Παρουσίαση περιστατικού: Ασθενής, 36 ετών με ατομικό ιστορικό νοητικής υστέρησης και ανεμβολίαστος κατά του SARS-COVID 19, εμφάνισε σοβαρή λοίμωξη αναπνευστικού με COVID-19, νοσηλεύθηκε σε παθολογική κλινική και λόγω σημαντικής επιδείνωσης της αναπνευστικής του λειτουργίας εμφάνισε απώλεια αισθήσεων, διασωληνώθηκε, τέθηκε σε καταστολή και μηχανικό αερισμό και μεταφέρθηκε σε μονάδα εντατικής θεραπείας όπου και νοσηλεύθηκε διασωληνωμένος για ένα μήνα. Παρουσίασε σταδιακή βελτίωση αιμοδυναμική και αεριομετρική και αποδιασωληνώθηκε χωρίς επιπλοκές. Μετά την έξοδο του από την ΜΕΘ, ο ασθενής εκτιμήθηκε με συστοιχία, σταθμισμένων στον ελληνικό πληθυσμό, νευρο-ψυχολογικών δοκιμασιών, που εξετάζουν τη μνήμη, την προσοχή, τις οπτικοχωρικές, τις εκτελεστικές και τις γλωσσικές λειτουργίες. Κατά τη διενέργεια των δοκιμασιών, ο ασθενής παρουσίασε σύγχυση, επιπέδωση συναισθήματος, απαντούσε μονολεκτικά σε ερωτήσεις χωρίς περαιτέρω συζήτηση. Παρουσίασε δυσκολίες στην προσοχή, στη μνήμη, στις γλωσσικές διεργασίες, στις εκτελεστικές λειτουργίες και στην οπτικοχωρική αντίληψη, με άριστη επίδοση στη μνήμη αναγνώρισης προσώπων. Εφαρμόστηκε πρόγραμμα νευρογνωστικής αποκατάστασης, με γνωστικές ασκήσεις εστιασμένες στην αποκατάσταση των συγκεκριμένων δυσκολιών, επιδιώκοντας να αναπτύξει ο ασθενής νέες στρατηγικές όσον αφορά καθημερινές δραστηριότητες στο πλαίσιο εργασίας και σπιτιού. Επιπλέον, έγινε διερεύνηση και αποδοχή νέων ενδεχόμενων περιορισμών, ψυχοεκπαίδευση και ψυχολογική υποστήριξη του ίδιου και της οικογένειας. Ο ασθενής παρουσίασε μια σταθερή επίδοση μετά το πρόγραμμα αποκατάστασης ενδυνάμωσης των γνωστικών λειτουργιών του, ενώ συνιστάται επανεκτίμηση μετά από μερικούς μήνες για αξιολόγηση της αναμενόμενης βελτίωσης.

Συμπεράσματα: Στην κατάσταση πλάνου αποκατάστασης των ασθενών ΑΜΕΑ, καθοριστικός είναι ο ρόλος της εκτίμησης των γνωστικών λειτουργιών, με εξερεύνηση δυνατών και αδύνατων σημείων και συνεκτίμηση του προνοσηρού, τρέχοντος και μελλοντικού τρόπου λειτουργίας του ασθενούς. Προτάσεις για αποτελεσματική διευκόλυνση της γνωστικής λειτουργικότητας, είναι οι επαλαμβανόμενες συνεδρίες νευρογνωστικής αποκατάστασης για βελτίωση των γνωστικών λειτουργιών, κάτι που θα διευκολύνει τη ζωή των ασθενών ΑΜΕΑ σε μεγάλο βαθμό. Η νευρογνωστική αποκατάσταση συντελεί στην επαναφορά και διέγερση των υπαρχουσών γνωστικών λειτουργιών ή/και στην εκμάθηση νέων αντισταθμιστικών, ανάλογα με την βαρύτητα της βλάβης. Επιπλέον συντελεί στην βελτίωση της καθημερινής λειτουργικότητας και της ποιότητας ζωής των ασθενών με εκγεφαλικές βλάβες.

Γνωστικές λειτουργίες	Εκατοστημόριο
Προσοχή	<10 ^ο εκατοστημόριο
Μνήμη	<10 ^ο εκατοστημόριο
Εκτελεστικές λειτουργίες	<10 ^ο εκατοστημόριο
Μνήμη αναγνώρισης προσώπων	90 ^ο εκατοστημόριο

ΜΝΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΨΗΦΙΩΝ Προχωρητική Συνθήκη	Βραχύχρονη συγκράτηση
Οπτικοχωρική Συνθήκη	Λεκτική εργαζόμενη μνήμη
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΛΕΞΕΩΝ- ΧΡΩΜΑΤΩΝ STROOP	Εκτελεστικές λειτουργίες
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ-ΨΗΦΙΩΝ	Εναλλασσόμενη προσοχή, οπτικοακουστικός συντονισμός
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΚΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΓΡΑΜΜΩΝ	Οπτικοχωρικές /οπτικοαριθμητικές ικανότητες
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ FULD- Αποθήκευση	Βραχύχρονη μνήμη, ικανότητα μάθησης
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ FULD- Μακρόχρονη ανακλήση	Μακρόχρονη μνήμη
ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΓΧΟΥΣ SPIELBERGER	Άγχος
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΘΕΤΙΚΟΥ & ΑΡΝΗΤΙΚΟΥ ΘΥΜΙΚΟΥ ΠΑΝΑΣ	Θετικό και αρνητικό θυμικό
ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΚΑΤΑΘΛΪΨΗΣ	Κατάθλιψη

ΛΗΞΙΛΟΓΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ | ΚΑΤΑΘΛΪΨΗ